

СВЕТОМИР МИЛЕТИЋ, НАЈБОЉИ РУДАР РУДНИКА НА РУДНИКУ

Живот је један непоновљив

Много личних способности, попут познавања посла, знања друге врсте, спретности, снаге, издржљивости, солидарности, умешности, педантности, бриге, чувања себе, а и других, упорности, храбрости и радости, попут већине рудара, има и Светомир Милетић из Гуришеваца, који је ове године за Дан рудара проглашен једним од најбољих у Руднику и флотацији „Рудник“ са Рудника. Ово је прича са њим о њему

Светомирова прича првог ползака на посао почела је овако:

– Прво сам радио у задрузи у Јарменовцима једно осам година. Тамо је било доста мојих другара и земљака који су прешли да раде овде, а то је тада било због тога јер је овде била три пута већа плата него доле. То је то!

– Значи ли то да ти ниси имао неку нарочиту жељу, него те је „нужда натерала“ да постанеш рудар?

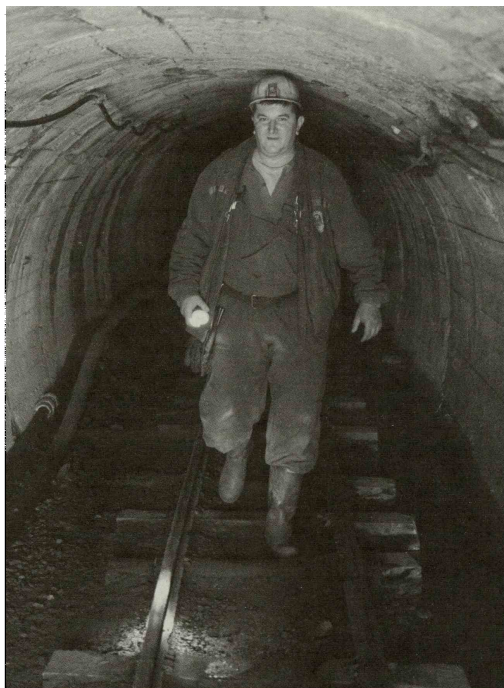
– Знаш како је било тих деведесетих година? Катастрофа! Морало је нешто да се ради, а овде је било много боље него доле. Близу ми је, а и моја породица је рударска...

– Како и колико рударска?

– Деда ми је био рудар, отац, стричеви...

– И онда ти је отац говорио да идеш или да не идеш у рударе?

– Па, стално ми је говорио да не идеш у рударе и... (Сви рудари, којима су очеви били рудари, углавном причају како су им очеви говорили да не раде оно што су они радили. Да ли је то одговарање од рударског посла или својеврсни наговор да буду управо то, нисам успео да одгонетнем. Ипак, синови рудара причају тако. Вероватно ће и они својим синовима причати исто тако. То је својеврсни начин регрутовања нових рудара који ће касније причати како је то тежак посао, на који га отац није наговорио, а он је ипак постао рудар.) ...ја га не послушах, најжалост. Међутим, то и није било најжалост! Овде је

била криза, али после приватизације, после је већ била друга прича...

– О тој другој причи ћемо мало касније. Како је било када си дошао?

– Није имало да се преживи, а требало је да се живи. Сада је много другачије. Кад сам се оженио, још сам радио доле у фабрици. Супруга Снежана и ја живимо у породичној кући у Гуришевцима.

– Колико си ти знао о руда-

рском послу и рударству, с обзиром на то да ти је отац био рудар?

– Недовољно. Скоро ништа. Само оно из прича. (То је и зато што му отац није волео да му син буде рудар.) А и те приче су сасвим нешто друго док ти не уђеш и не видиш право стање на лицу места.

– Па добро, како је било када си дошао први дан и како је било када си први пут ушао у јаму?

– Да ти не причам како је

било...

– Па питао сам те да ми причаш, а не да ми не причаш.

– Први радни дан или први дан када сам дошао овде да видим о чему се ради?

– Добро, хајде, како је текло увођење у посао?

– Дошао сам овде и надзорник Миломир је радио на истрагама. Он је ишао напред, а ја за њим да ме он проведе да видим како је унутра, али више сам ишао и због себе, да видим како ћу ја да се осећам, да ли ја тако нешто уопште могу да издржим, како то тамо све изгледа. Питао сам се да ли ћу ја уопште моћи било шта да радим? И онда, каже он мени, нема никаквих проблема, само ти дођи, понеси флашу ракије, па ћемо да видимо шта је и како је. И онда смо... (Причамо он и ја тако, на улазу у просторију за пресвлачење, а неколико његових колега, пријатеља рудара, ту су око нас. Слушају или се праве да не слушају шта се прича, али ипак врло добро чују шта га ја питам и шта он одговара. Понеко дискретно нешто добаца, али се види да Светомир прича причу која је скоро потпуно иста за свакога од њих. Један рудар са наочарима осмели се, па добаца: „Ја сам га направио“.

– Ја сам га направио“. Онда мало застаде, па објасни „да буде рудар“. Много пута сам слушао рударе, па ми дође на памет да су рудари, иако најсоли-

дарнија скупина, ипак једни од већих завидљиваца. Свима је посао тежак, али, појединачно мерено, сваком је свој најтежи. Сви знају исто, али би свако могао и да придода по нешто.) ... обишли пар радилишта, као рајска душа, мени се свидело одама!

– И био си примљен?

– Не, ја сам тада дошао само да видим могу ли то да радим. Није ту било проблема. Ја се нисам плашио рада. А имао сам и другаре који су ту почели да раде. И онда су ме питали: „Оћеш ли ти да радиш?“, ја сам рекао: „Оћу!“. Нисам се плашио посла колико сам размишљао да л' ја могу тамо, унутра, у том мраку, да л' је тамо загушљиво, каквих има гасова, да л' има довољно кисеоника, да л' могу да поднесем затворен простор... Е кад сам прошао први дан, видим сасвим све нормално... И откако сам ушао у јаму док нисам почео да радим, није прошло много времена...

– Шта си радио први дан?

– Чишћење канала на сто педесет...

– Шта је било у том каналу? Колико је широк, колико дубок, чиме се чисти?

– Лопатом... Па да, тада сам био обучен као сада, ово је рударско одело. Радио сам први посао око месец дана, а затим сам био помоћник рудара и почео сам

Деценија приватизације рудника на Руднику

Продајом београдској фирми „Контанго“ 23. септембра 2004. године, кад му је већ претио стечај, „Рудник“ постаје први приватни рудник са подземном експлоатацијом у Србији, после Другог светског рата. У пословном смислу, ово је једна од најбољих приватизација у Србији.

Десет година након приватизације, Рудник и флотација „Рудник“ бележи: шест пута веће плате, удвостручени ископ и прераду руде, 125 више запослених, вишеструка улагања у модернизацију технологије... Како сазнајемо у овом предузећу, на дан приватизације, радило је 295 запослених. Данас их је 420, а има и преко 350 захтева за пријем у радни однос. Маса за плате је повећана за 6,3 пута, од 64 хиљаде долара на 400 хиљада долара, што значи да најбољи рудари зарађују 1.200 долара. Од октобра 2004. до краја августа ове године, уложено је више од 8,5 милиона долара у најмодернију механизацију, опрему, информациону технологију, инфраструктуру. Током прошле године, избушено је тачно 24.711 метара истражних бушотина, што представља апсолутан рекорд у свеукупној историји предузећа, а оверене су резерве за најмање још десет година „живота“ рудника. Као битну карактеристику свог пословања, руководство „Рудника“ наводи смањен број повреда. У 2013. години било је само седам повреда на раду, што је најмање у историји рудника.

Поуке и поруке

На зиду зграде у кругу Рудника исписане су следеће поуке и поруке:

„Урадићу све што је потребно да бих радио без опасности“

„Провери све два пута – ради опрезно“

„Живот је један, непоновљив. Све можемо надокнадити – само не можемо живот и последице тешке повреде“.

„Ја хоћу, ја могу, ја желим да радим безбедно да не повредим ни себе ни друге“.

Page: 6

Reach: 0

Country: SERBIA

Size: 741 cm2

2 / 2

са упознавањем ходника, јаме, комора, путева склоништа, радионица и свега осталог што има у руднику...

– И колико ти је требало времена да то све упознаш?

– Врло мало.

– Од тада, па до сада „догурао“ си докле?

– До звања рудара у јами. Рудар на ускопу.

– Од оног првог дана, па до сада, колико си заволео рударски посао?

– Претеране љубави за овај посао човек не може да има. Ово је тежак посао. Да се не варамо. Овај посао људи раде због пара. Ништа тамо друго лепо нема.

– Колико је тај посао који радиш у јами тежак?

– Радим најтежи посао. То је ускоп. Знаш ли је шта је бунар? Бунар се копа у дубину, низбрдо, а ја копам узбрдо. Под деведесет степени. Право навише.

– Ако је навише, чиме копаш, како?

– Имамо ми рударске машине са платформом „Алимак“, бушачки чекић „Фалком“, пењем се навише и бушим... А не, није та бушотина округла, ако си мислио на бунар. Бушотина је правоугаоник, два пута два и по. Па не може ускоп да буде округао зато што је платформа правоугаона. Највиши ускоп сам радио 52 метра увис...

– Колика ти је норма за твојих осам сати рада?

– Метар увис, али и то зависи од тога на какав материјал наиђем... Па да, испуњавам норму.

– Да ли је твоја плата реална надокнада за посао који радиш?

– Јок! Никако? Наравно да разумем шта си ме питао. Треба да будемо дупло плаћени. Увек треба више. Сваки је посао тежак на свој начин. Мени је мој најтежи.

– Да ли си због тога добио звање најбољег рудара?

– То знају моја плећа нејака. Јесам желео да будем најбољи рудар, наравски!

– И онда на почетку и сад?

– Па на почетку нисам радио на ускопима, радио сам на бомерима, радио сам све шта је када требало...

– Пре три дана навршило се десет година од приватизације рудника. Има ли то какве везе са тобом?

– Слушај, посао је исти. У почетку је било да шест месеци нисмо радили. Није имало пара. Проблеми. Ништа није имало. Прибора, алата... После приватизације! Све кренуло. Газда купио бомере, утовариваче, дампере, паркере... да имамо са чиме да радимо, довео рударе Македонце..

– А ово што пише по зидовима ове зграде, придржаваш ли се тога?

– Е то, пријатељу, стално мора да ти буде у глави!

Љ. Јовановић